

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL / IYUL / 7-SON,
II-QISM

Google
scholar

RePEc
RESEARCH PAPERS
IN ECONOMICS

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyul.
II-qism*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukirimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

GERMANIYA VA XITOIY TAJRIBASI ASOSIDA O'ZBEKISTONNING YASHIL EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	12
To'xlijeva Gulrux Dovron qizi	
Djurayeva Rano Abdullayevna	
TASHKILOT MUVAFFAQIYATIDA XODIMLARNI BOSHQARISH VA KUCHLI JAMOANING O'RNI	24
Abdullayeva Dinora Abduali qizi	
YASHIL ISH O'RINLARINING IQTISODIY AHAMIYATI VA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA SOHASIDA YASHIL ISH O'RINLARI TASHKIL ETISH ISTIQBOLLARI	28
Rahmatova Nargizaxon A'zamxonovna	
Atoyev Navro'zbek Rinatovich	
YO'L XO'JALIGI SOHASINI MOLIYALASHTIRISH HAMDA YO'L AKTIVLARINI BOSHQARISHDA XALQARO TAJRIBA	35
Shikirov Feruz Boxodirovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INVESTITSİYALASH SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNI QIYOSIY TAHLILI	39
Jo'rayeva Moxinur Axmadjon qizi	
HUDUDLARNING QIYOSIY USTUNLIK LARI ASOSIDA YUQORI DAROMADLI ISH O'RINLARINI YARATISH: "HUDUD-IXTISOSLASHUV-KASB-ISI BERUVCHI-DAROMAD" MODEL I	49
Abdumukhtarov Anvarjon Akramjonovich	
QURILISH XIZMATLARI KO'RSATUVCHI KORXONALARNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI SHAKLLANTIRISH SSENARIYLARI	55
Mamadiyev Ahmad Ulashovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA ISHLAB CHI QARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING SOLIQ-BYUDJET MEXANIZMLARI	62
Shokirova Dildora Shoyim qizi	
O'ZBEKISTONDA AVTOMOBIL YO'LLARI TARMOG'INING HOZIRGI HOLATI VA YO'L QURILISHI XIZMAT KO'RSATISHINI RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI TAHLILI	66
Qurbonov Sharofiddin Xurramovich	
ONLAYN VA SKORING TIZIMLARI ORQALI BERILADIGAN TEZKOR KREDITLARNI SUG'URTALASHDAGI YANGI TENDENSIYALAR.....	73
Yusupov Ruslan Muxtarovich	
ASSESSMENT MODEL FOR THE EFFECTIVENESS OF PUBLIC SERVICE TRANSFORMATION IN THE DIGITAL ECONOMY.....	81
An Kwangmin	
BIRLIK DOIRADA ANALITIK FUNKSIYALAR UCHUN YUQORI TARTIBLI DIFFERENSIAL SUBKOORDINATSIYA VA SUPERORDINATSIYA XOSSALARI	87
Jabborov Nasridin Mirzoodilovich	
Sadullayeva Gulasal Ulug'bek qizi	
SOLID PROPELLANT COMPOSITION AND ITS EFFECT ON THE LAUNCH PERFORMANCE OF MODEL ROCKETS	93
Karimov Mustafo Aminboevich	
Berdiyev Usmon Tolib o'g'li	
BANKLAR ORQALI KORXONALARNING INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH: O'ZBEKISTON TAJRIBASI.....	97
Gafurova Dilshoda Farxotovna	
ANALYSIS OF INVESTMENT ATTRACTION PRACTICES ACROSS ECONOMIC SECTORS.....	102
Tolqin Imomqulov	

Ulugbek Turaqulov INNOVATSION MEXANIZMLAR ASOSIDA O'ZBEKISTONDA MIGRATSIYA JARAYONLARINI SAMARALI BOSHQARISH	105
Yoqubjon Toxirov O'ZBEKISTONDA ICHKI TURIZM XIZMATLARI BOZORINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA TARKIBIY TAHLILI	109
Muxtarov Botir Abdusattarovich СТРУКТУРА ФОРМИРОВАНИЯ СТОИМОСТИ В ТЕКСТИЛЬНОЙ И ШВЕЙНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УЗБЕКИСТАНА: СДВИГ ЭКСПОРТНОЙ СТРУКТУРЫ ОТ ПРЯЖИ К ГОТОВОЙ ПРОДУКЦИИ	114
Муниса Турдибаева OILAVIY KORXONALARNI BOSHQARISHDA ULARNING IQTISODIY MEXANIZMIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARDAN FOYDALANISH TAHLILI	124
Sultonov Bobirmirzo Mavlonjon o'g'li QURILISH MATERIALLARINI ISHLAB CHIQRUVCHI KORXONALARDA ISHLAB CHIQRISH HAJMINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	133
Toshpulatov Asronbek Mutalibovich KICHIK BIZNES SOHASIGA INVESTITSİYALARNI JALB ETISHNING XORIJIY TAJRIBASI	139
Bolliyev Shamsiddin Tursunmamatovich O'QUV MARKAZLARI MISOLIDA ZAMONAVIY VA AN'ANAVIY MARKETINGNING AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI	143
Dilshodjon Khikmatov РОЛЬ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО ФАКТОРА В ПОВЫШЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ФИНАНСОВ ЧЕРЕЗ ПОВЫШЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ ГРАМОТНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ	151
Тожионов Жавохир Алимджанович KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	157
Dadaboyeva Marg'uba Mamasoliyevna HUDUDIY SANOAT RIVOJI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY VOSITALARI HAMDA KORXONA MEXANIZMINI BAHOLASH USLUBIYOTI	164
Yusupova Nigina Djurayevna O'ZBEKISTONDA BOJXONA TO'LOVLARINING DAVLAT BUDJETI DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI FISKAL AHAMIYATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	169
Fayzullayev Farrux Sharofovich АНАЛИЗ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА УЧАСТИЯ БАНКОВ В ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТАХ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В НАЦИОНАЛЬНЫХ УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА	178
Юлдашева Шохсанам Дилмуродовна ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ УПРАВЛЕНИЯ В ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОЙ ЛОГИСТИКЕ (SMART LOGISTICS)	182
Мурадов Бахром Акрамжанович Машарипов Масуд Нуможонович ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ СТАНДАРТЫ КАК ДРАЙВЕР ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ТРАНСФЕРА: ВЛИЯНИЕ НА ЭКСПОРТНУЮ ПОЛИТИКУ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН	187
Тураева Сурия Тельмановна Мерзайтова Хилола Наби кизи TURIZM SALONIYATINI RIVOJLANTIRISHDA BOJXONA XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	198
Ergashev Qobiljon Ernazarovich TIJORAT BANKLARIDA RISKKA YO'NALTIRILGAN ICHKI AUDITNI TASHKIL ETISHNING XALQARO STANDARTLAR BILAN INTEGRATSIYALASHGAN ALGORITMI	203
Narziyev Xayotjon Azamatovich MOLIYAVIY INVESTITSİYALARINING QADRSIZLANISHINI KUTILAYOTGAN KREDIT ZARARLARI (ECL) MODELİ ASOSIDA HISOBGA OLIŞH METODİKASI	210

Jumamurodov To'libay Yeldashbayevich UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR QADRSIZLANISHIDAN KO'RILGAN ZARARLARNI TAN OLISH, TAQSIMLASH VA QAYTA TIKLASH OPERATSIYALARINING HISOB TA'MINOTINI TAKOMILLASHTIRISH.....	216
Fayzullayev Begzod Baxtiyor o'g'li YENGIL SANOAT KORXONALARIDA ICHKI AUDIT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING OPTIMAL MODEL VA FAOLIYATI SIFATINI BAHOLASH TIZIMI	222
Tojiyeva Shahlo Mahmatmurodovna DAVLAT MOLIVAVIY NAZORATIDA «XAVF TAHLILI» TUSHUNCHASINING IQTISODIY MOHIYATI VA XAVFLARNI KOMPLEKS TASNIFLASH.....	229
G'ayimov Abdumalik Norbekovich DAVLAT XARIDLARI AUDITIDA MUHIMLIKNI (MATERIALLIKNI) ANIQLASH USLUBI.....	235
Rajabov Shuxrat Ismayilovich DAVLAT SEKTORI ICHKI AUDITIDA MUHIMLIK VA RISK DARAJALARINI ANIQLASH JARAYONLARINI RAQAMLASHTIRISH: BIG DATA VA MASHINAVIY O'RGANISHGA ASOSLANGAN IT-AUDIT PLATFORMASI KONSEPSIYASI.....	241
Ismatillayev Baypo'lat Xushvaqtovich ICHKI AUDITNING GLOBAL STANDARTLARI TALABLARINI TIJORAT BANKLARI AMALIYOTIGA JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	249
Ismailov Azizbek Madaminovich AHOLI REAL DAROMADLARINI OSHIRISHNI DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARI.....	258
Toshtemirov Shohruh Toshpo'latovich SUG'URTA TASHKILOTLARIDA SUG'URTA ISHINI YURITISH XARAJATLARI: TAHLIL VA ANALITIK HISOBNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	265
Murodov Habibullo Qodir o'g'li NUKUS SHAHRI MISOLIDA MAHALLALARNING DEMOGRAFIK SIG'IMI ASOSIDA LOKAL XIZMAT KO'RSATISH OBYEKTLARINI NORMATIV LOYIHALASHTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI.....	273
Bauetdinov Berdaq Zinatdin o'g'li OLIV TA'LIM MUASSASALARINING INSTITUTSIONAL MUSTAQILLIGI VA TASHKILIV SAMARADORLIGI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK.....	278
Berdiyev Sunnatullo Alikulovich IQTISODIY O'SISH VA EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA YASHIL FISKAL SIYOSATNI RIVOJLANTIRISHNING XORIY TAJRIBASI	283
Madaminova Maftuna Baxtiyor qizi DAVLAT BUDJETIDA SOLIQ TUSHUMLARI O'ZGARISHINING EKONOMETRIK TADQIQOTI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA).....	288
Suvanova Muxlisa Umar qizi ENERGETIKA RESURLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING IQTISODIY-MATEMATIK MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	292
Masharipov Aziz Axmadjanovich ENERGETIKA INFRATUZILMASI RIVOJLANISHINING HUDUD IQTISODIY O'SISHIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH.....	297
Sadullayev Axmadjon Ikrom o'g'li TOVAR YETKAZIB BERISH ZANJIRINI BOJXONA NAZORATI MAQSADLARIDA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	303
Kilichov Nazar Bafoyevich Ergashev Qobiljon Ernazarovich VINOCHILIK SANOATI KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOT AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	310
Botirov Lazizbek Botirovich KATTA MA'LUMOTLAR ASOSIDA TURISTIK XIZMATLARGA BO'LGAN TALABNI PROGNOZLASHNING IQTISODIY-MATEMATIK MODELINI ISHLAB CHIQISH	314

Temirov Elyor Iskandarovich TIJORAT BANKLARIDA DEPOZIT BAZASI SAMARADORLIGINING IQTISODIY MOHIYATI.....	322
Marpatov Shavkat Mavlonxonovich KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIGA AJRATILAYOTGAN BANK KREDITLARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	328
Alijonov Ilyosbek Alijonovich THE ECONOMIC CHARACTERISTICS OF NON-PERFORMING LOANS AND THEIR IMPLICATIONS FOR BANK OPERATIONAL EFFICIENCY	334
Rustamov Jonibek Ravshanbek o'g'li IQTISODIY TARMOQLAR RIVOJIDA TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION KREDITLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	341
Zaynutdinov Bunyodjon Odiljon o'g'li TASHQI SAVDONI BOZOR NAZARIYASI ASOSIDA MINTAQANING BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARI	346
Dilnoza Ochilova Ismoil qizi TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNING SINERGIK SAMARALARINI BAHOLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	351
Qurbonov Jasurbek Pozilovich LOGISTIK TERMINALLAR FAOLIYATINI EKSPERT BAHOLASH USULI ASOSIDA TADQIQ ETISH.....	357
Zohidov Muhriddin G'ofurjon o'g'li Jumayev Sherzod Bahrom o'g'li SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA XIZMATLAR SOHASINING IJTIMOIIYIQTISODIY KO'RSATKICHLARI VA HUDUDIY TAFOVUTLAR DARAJASI.....	367
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich Sherzodova Diyora Sherzod qizi QASHQADARYO VILOYATINING IJTIMOIIYIQTISODIY OMILLARNING AHOLI FAROVONLIGIGA TA'SIRINI STATISTIK BAHOLASH	373
Maxmatqulova Hikoyat G'iyosiddin qizi DIGITAL NOMADS AND THE CHANGING FACE OF GLOBAL TOURISM	379
Sirojiddinova Shahrizoda Davronovna O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	385
Sharipov Tohir Miraximovich URGANCH JAMOAT TRANSPORTI YO'NALISHLARINING MURAKKABLIK DARAJASINI BAHOLASH USLUBI	390
Abdullayeva Shahzodaxon Fazliddin qizi AUDIT O'TKAZISH USLUBIYOTINI KORXONANI HAYOTIY AYLANISH BOSQICHLARI TAHLILI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH: USLUBNING MOHIYATI	395
Muydinov Erkin Djamaldinovich HUDUDLARNING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISHINI BOSHQARISHDA KLASTERLARNI SHAKLLANTIRISHNING AHAMIYATI	399
Raximov Jo'rabek Raximovich MINTAQ IQTISODIYOTINI INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	405
Mahmatrayimov Shahzod HUDUDLAR IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISH JARAYONLARIDA RAHBAR KADRLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	410
Bekchanov Davron Masharipovich O'ZBEKISTON TASHQI SIYOSATIDA KO'P VEKTORLILIK: XITOIY, ROSSIYA VA G'ARB O'RTASIDA MUVOZANATNI TA'MINLASH STRATEGIYASI	419
Omonova Maxliyo Haydarova Malika QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-USLUBIY	

ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	423
Djalalova Durdona Dilshodbekovna	
QURILISHDAGI IQTISODIY TEJAMKORLIK ASOSIDA LEGO G'ISHT MATERIALLARINI TAHLIL QILISH	427
Askarov Xasanjon	
RIVOJLANGAN DAVLATLARDA YER VA SUV RESURSLARINI INTEGRATSIYALASHGAN BOSHQARISH TAJRIBASI	432
Matkarimov Mansur	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INNOVATSION RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	439
Madrakhimov Kakhramon	
Vaisov Dilshod Ibodullayevich	
THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON THE GLOBAL LABOR MARKET.....	445
Rahmatova Nargizaxon A'zamxonovna	
Xamrayeva Sevinch Ikromjonovna	
ROBOTLASHTIRISHNING MEHNAT BOZORIGA TA'SIRI: ISH O'RINLARINING QISQARISHI YOKI YANGI KASBLAR TRANSFORMATSIYASI.....	451
Usmonov Farrux Furqatovich	
Azimov Mirsaid Salimovich	
TASHQI IQTISODIY FAOLIYATDA NOTARIF CHORALARNI QO'LLASHDA XAVFNI BOSHQARISH TIZIMINING O'RNI VA AHAMIYATI.....	456
Muzaffarov Azimjon Ashraf o'g'li	
EXAMINING LEADERSHIP DIFFERENCES BETWEEN FEMALE AND MALE MANAGERS.....	460
Dilafroz Kuchkorova	
ISHLAB CHIQARISH KORXONALARIDA UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI MHXS (MOLIYAVIY HISOBNING XALQARO STANDARTI) TALABLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	468
Abdimurodov Baxrom Ochilovich	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	473
Abdukarimova Muslima Abduaziz qizi	
HUDUDLARDA TURIZMNI IMMERSIV TAJRIBALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	477
Kasimova Yulduz Baxtiyorovna	
DAVLAT TIBBIY SUG'URTASIDA STRATEGIK XARID: PASSIV MOLIYALASHTIRISHDAN STRATEGIK XARIDGA O'TISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	485
Kilichev Fazliddin Usmanovich	
ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО БИЗНЕСА В РЕГИОНАХ УЗБЕКИСТАНА	493
Шадманова Мадинахон Омонулла кизи	
ОТ УПРАВЛЕНИЯ МЕРОПРИЯТИЯМИ К УПРАВЛЕНИЮ ЧЕЛОВЕЧЕСКИМ КАПИТАЛОМ: DATA-INFORMED МОДЕЛЬ ОРГАНИЗАЦИИ ВНЕАУДИТОРНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УНИВЕРСИТЕТАХ УЗБЕКИСТАНА.....	501
Сабиров Алишер Саибович	
ИЗУЧЕНИЕ БЮДЖЕТИРОВАНИЯ И КОНТРОЛЯ В ПРОЦЕССЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА В ООО «SATURN METAL»	509
Мусаева Шоира Азимовна	
O'ZBEKISTON IQLIM SHAROITIDA DONADOR O'G'ITLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI QISHLOQ XO'JALIGI ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	518
Boltayev Baxriddin	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA ZAMONAVIY TURIZM TALABLARIGA MOS TURISTIK RESURSLAR SALOHİYATI.....	525
Suyunov Alijon	
BOSHQARUV MEXANIZMLARING RAQOBAT STRATEGIYASI BILAN O'ZARO BOG'LIQLIGI	530
Islomov Shuhrat Ma'rufjonovich	

Nabiyeva Zumrad Zafarovna	
CRM TIZIMINING NAZARIY-ASOSIY TAMOIYILLARI VA ULGURJI SAVDODA ROLI	536
Islomov Shuhrat Marufjonovich	
Raimova Diyora Botirovna	
INSTITUTIONAL FOUNDATIONS OF THE TRANSFORMATIONAL MODEL OF THE DIGITAL ECONOMY UNDER GLOBALIZATION	541
Abruyeva Xilola Sherbekovna	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIGA RAHBAR KADRLAR TAYYORLASHDA MENTORLIK TIZIMINI JORIY ETISH SAMARADORLIGI	551
Xurshida Maxmadaminova	
EKOLOGIK INNOVATSIYALAR ORQALI BIOIQTISODIYOT TIZIMINI RIVOJLANTIRISH	556
Odiljonov Turotjon Erkinjon o'g'li	
AGRAR SEKTORDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI SAMARADORLIGIGA HUDUDIIY OPTIMALLASHTIRISH YONDASHUVI	560
Qurbonov Alisher Boboqulovich	
TABIIY MONOPOL KORXONALARNI BOSHQARISHNING INNOVATSION TASHKILIYIQTISODIY MODELINI ISHLAB CHIQUISH.....	568
Umarova Irodaxon Nuraliyevna	
O'ZBEKISTONDA EKOTURIZM RIVOJLANISH KO'RSATKICHLARINI KOMPLEKS BAHOLASH VA IQTISODIY TAHLIL QILISH	575
Shoraximov Shomansur Shomaxmudovich	
KICHIK TADBIRKORLIK FAOLIYATI BARQARORLIGINI TA'MINLASH VA RIVOJLANTIRISH MASALALARI	582
Jo'raxonov Muzaffar Eskandarovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KORPORATIV KREDITLASHDA SUN'IY INTELLEKT VA BIG DATA TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	590
Yuzbayeva Shaxsanam Ma'rufovna	
AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA KUTUBXONA TIZIMIDA PLATFORMA JORIY ETISHNING DOLZARBLIGI VA AHAMIYATI.....	595
Madaminov Shoxruxbek Ma'rufjon o'g'li	
HUDUDLARDA SOLIQ XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING ARIMA MODEL ASOSIDAGI PROGNOZ SSNARIYLARI.....	602
Mamatraimov Uchqun Xushmamatovich	
QISHLOQ XO'JALIGI IQTISODIYOTIDA INNOVATSION YANGILIKLARNI QO'LLASH	607
Umaraliyeva Nasiba	
O'ZBEKISTONDAGI DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI XUSUSIYLASHTIRISHDA KORPORATIV BOSHQARUVNING AHAMIYATI.....	610
Sanjarov Zuxriddin Dilshod o'g'li	
TASHQI SAVDONI RIVOJLANTIRISHDA KLASTERNING AHAMIYATI VA MINTAQA IQTISODIYOTIDA TUTGAN O'RNI.....	616
Latipov Xursandbek Durdiboy o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQUARUVCHI KORXONALARDA INNOVATSION BOSHQARUVNI RIVOJLANTIRISHGA QARATILGAN ISLOHOTLAR	622
Fayzullayev Jonibek Mambetsaliy o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA BUDJETDAN TASHQARI TUSHUMLAR HISOBINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	627
Abduraxmonov Saidqosimxon Abduhamid o'g'li	
INNOVATSION MASOFAVIY BANK XIZMATLARINI KO'RSATISHNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	631
D. M. Kallibekov	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINING EKONOMETRIK MODEL VA ISTIQBOL PROGNOZI («NKMK» AJ MISOLIDA).....	635

Jumaniyazova Feruza Rajabovna KORXONALAR STRATEGIK RIVOJLANISHINI BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMI: NAZARIY YONDASHUVLAR VA ZAMONAVIY TENDENSIYALAR.....	641
Rasulov Baxtiyor Bahodirovich KICHIK BIZNESDA ISHLAB CHIQRISH RESURSLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI KOMPLEKS DIAGNOSTIKA QILISH	647
Kaypnazarova Gulshad Xojamuratovna TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA INTEGRATSIYALASHGAN MENEJMENT TIZIMINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIYUSLUBIY ASOSLARI.....	653
Sobirov Shohruh Shuxratovich SUT QORAMOLCHILIGIDA SUT TANNARXI O'ZGARISHINI OMILLI TAHLIL QILISH VA UNI PASAYTIRISH IMKONIYATLARI	658
Abduganiyeva Dildora Bobir qizi ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ МЕХАНИЗМА ФИНАНСИРОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ.....	663
Алманов Хуршид Исмоилович O'ZBEKISTON TURIZM SOHASIDA MEHMONXONA XO'JALIKLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINING HOZIRGI HOLATI VA TAHLILI	670
Rahimov Hasan Abdusaitovich UO'K (UDC): 657.421.3:004 AKT SOHASIDA NOMODDIY AKTIVLAR HISOB VA AUDITNING NAZARIYMETODOLOGIK ASOSLARI.....	674
Ishankulov Izzatilla Nurillayevich O'ZBEKISTONDA INNOVATSION FAOLLIK VA KAMBAG'ALLIK KO'RSATKICHLARI DINAMIKASINING TIZIMLI TAHLILI (2019–2024-YILLAR).....	679
Amrullayev Dadaxon YENGIL SANOAT KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASHDA INVESTITSİYALARINING ROLI.....	684
Haydarova Shoxista Davronovna G'ALLACHILIK KLASSTERLARIDA HISOB SIYOSATINI SCHYOTLAR REJASI VA AVTOMATLASHTIRILGAN BUXGALTERIYA DASTURLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	689
Yuldashev Sherali Xaitovich MAHSULOT TANNARXI HISOBINING MILLIY VA XALQARO TIZIMLARI, ULARNI O'ZARO MUVOFIQLASHTIRISHNING ALOHIDA YO'NALISHLARI	697
Razzoqov Abbos Abdumalik o'g'li TARAQQIY ETGAN MAMLAKATLARDA TIJORAT BANKLARI MOLİYAVIY XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY MODELLARI VA USTUVOR YO'NALISHLARI	701
Ergashev Azizxon Avazxon o'g'li MILLIY IQTISODIYOT SOHALARINI KREDITLASH ISTIQBOLLARI	709
Shodiyev Odiljon Salim o'g'li ORGANIK QISHLOQ XO'JALIGI VA MAHSULOTLARGA OID MA'LUMOTLAR BAZASINI YARATISH VA RAQAMLASHTIRISH.....	714
Shavqidinova Dilnavoz Abror Mamasadikov OCHIQ IQTISODIYOT SHAROITIDA KAPITAL OQIMLARI VA DOLLARLASHUVNING MILLIY VALYUTA BARQARORLIGIGA TA'SIRI: NAZARIY ASOSLAR.....	719
G'afurov Olimjon G'olib o'g'li TRANSPORT-LOGISTIKA INFRATUZILMASINI MOLİYALASHTIRISHNING IQTISODIY-MOLİYAVIY SHART-SHAROITLARI TAHLILI.....	726
To'xtayev Vahobjon Husenovich MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARI TAJRIBASI ASOSIDA O'ZBEKISTONDA TAKAFUL SUG'URTASINI TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	733
Usmanov Nematjon G'ulomovich	

JISMONIY SHAXSLARNI KREDITLASHDA KREDIT RISKINI BAHOLASH VA KREDIT SKORING METODOLOGIYASI: XORIJIY TAJRIBA VA O'ZBEKISTON UCHUN XULOSALAR.....	742
Jumayev Azamat Qurbonali o'g'li	
O'ZBEKISTONDA ILM-FANNI MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MAVJUD MUAMMOLAR.....	749
Mirkasimov Baxtiyer Mirvaxid o'g'li	
INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	756
Fazliyev Farrux Faxriddinovich	

INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI

Fazliyev Farrux Faxriddinovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Email: fara-0606@mail.ru

Annotatsiya: Ushbu maqolada 2019–2025-yillar davomida O'zbekiston Respublikasining investitsion jozibadorligiga ta'sir qiluvchi asosiy makroiqtisodiy omillar kompleks tahlil qilingan. Tadqiqot davomida YaIM o'sish sur'atlari, inflyatsiya dinamikasi, tashqi savdo aylanmasi va asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar hajmidagi tarkibiy o'zgarishlar batafsil ko'rib chiqiladi. Ushbu davr mobaynida mamlakat iqtisodiyotida davlatning bevosita investitsion ishtiroki qisqarib, markazlashmagan investitsiyalar, xususan, to'g'ridan-to'g'ri xorijiy kapitalning umumiy investitsiyalardagi ulushi oshgan. Shuningdek, maqolada mamlakatning xalqaro investitsiyaviy mavqeyi ijobiy ekanligi hamda sanoatning texnologik tarkibini modernizatsiyalash bilan bog'liq mavjud muammolar va istiqboldagi imkoniyatlar ilmiy jihatdan yoritilgan.

Kalit so'zlar: Investitsion jozibadorlik, YaIM, inflyatsiya, asosiy kapital, to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar, markazlashmagan investitsiyalar, tashqi savdo aylanmasi, xalqaro investitsiyaviy mavqe, texnologik modernizatsiya.

Abstract: This article provides a comprehensive analysis of the key macroeconomic factors influencing the investment attractiveness of the Republic of Uzbekistan during the 2019–2025 period. The study examines in detail GDP growth rates, inflation dynamics, foreign trade turnover, and structural changes in the volume of fixed capital investments. The analysis reveals that during this period, the state's direct investment participation in the economy decreased, while the share of decentralized investments, particularly foreign direct capital in total investments, significantly increased. Furthermore, the article scientifically highlights the country's positive international investment position, as well as current challenges and future prospects related to the technological modernization of industry.

Keywords: Investment attractiveness, GDP, inflation, fixed capital, foreign direct investment (FDI), decentralized investments, foreign trade turnover, international investment position, technological modernization.

Аннотация: В данной статье проводится комплексный анализ основных макроэкономических факторов, влияющих на инвестиционную привлекательность Республики Узбекистан в период 2019–2025 годов. В ходе исследования подробно рассматриваются темпы роста ВВП, динамика инфляции, внешнеторговый оборот и структурные изменения в объеме инвестиций в основной капитал. Отмечается, что в течение этого периода прямое инвестиционное участие государства в экономике страны сократилось, в то время как доля децентрализованных инвестиций, в частности, прямых иностранных инвестиций в общем объеме инвестиций, значительно возросла. Также в статье с научной точки зрения освещаются положительная международная инвестиционная позиция страны, существующие проблемы и будущие перспективы, связанные с технологической модернизацией промышленности.

Ключевые слова: Инвестиционная привлекательность, ВВП, инфляция, основной капитал, прямые иностранные инвестиции, децентрализованные инвестиции, внешнеторговый оборот, международная инвестиционная позиция, технологическая модернизация.

KIRISH

Zamonaviy iqtisodiy taraqqiyot va globallashuv sharoitida har qanday mamlakatning barqaror rivojlanishi, strategik tarmoqlarni modernizatsiyalashuvi hamda raqobatbardosh iqtisodiyotni shakllantirishi bevosita investitsiya oqimlarining hajmi va moliyalashtirish manbasiga bevosita bog'liqdir. Investitsiyalar nafaqat moliyaviy resurs, balki yangi texnologiyalar, ilg'or boshqaruv tajribasi va jahon bozorlariga chiqish uchun ko'prik vazifasini o'taydi. O'zbekiston Respublikasining investitsion jozibadorligini baholashda makroiqtisodiy ko'rsatkichlar alohida o'rin tutadi.

Zero, YaIM o'sish sur'atlari, inflyatsiya darajasi va tashqi savdo aylanmasi kabi indikatorlar xalqaro investorlar uchun mamlakat iqtisodiyotining umumiy holatini, barqarorligini va kelajakdagi istiqbollarni aks ettiruvchi asosiy ko'rsatkichlar hisoblanadi. 2019–2025-yillarda amalga oshirilayotgan islohotlarning tub mohiyati davlatning iqtisodiyotdagi bevosita ishtirokini kamaytirish va bozor mexanizmlari rolini oshirishga qaratilgan. Bu jarayonda davlatning asosiy investor rolidani qulay investitsion muhit va infratuzilmalarni yaratuvchi “moderator” roliga o'tishi kuzatilmoqda. Inflyatsiya darajasining jilovlanishi va pul-kredit siyosatining izchilligi sarmoyadorlarning mamlakat milliy valyutasi va moliya tizimiga bo'lgan ishonchini yildan-yilga mustahkamlab bormoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Xalqaro adabiyotlarda investitsion jozibadorlikning biznes rivojlanishiga ta'siri keng o'rganilgan. Jumladan, Dunningning “eklektik paradigma” nazariyasiga ko'ra, investitsiyalar oqimi mamlakatdagi resurslar, bozor imkoniyatlari va institutsional muhit bilan bevosita bog'liq bo'lib, ayniqsa rivojlanayotgan davlatlarda investitsion muhitni shakllantirish biznes rivoji uchun muhim asos hisoblanadi [1].

UNCTAD'ning “World Investment Report 2023” ma'lumotlariga ko'ra, global investitsiyalar hajmi qisqarganiga qaramay, Osiyo va Markaziy Osiyo mintaqalarida investitsiyalar oqimi nisbatan barqaror o'sishni saqlab qolgan [2]. Xalqaro tashkilotlar tadqiqotlari ham investitsion jozibadorlik va biznes rivoji o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni tasdiqlaydi. Masalan, Jahon bankining “Doing Business” hisobotlariga ko'ra, biznes yuritish sharoitlari soddalashtirilgan mamlakatlarda xorijiy investitsiyalar oqimi yuqori bo'lib, bu biznes rivojlanishini tezlashtiradi [3].

Shuningdek, Jahon iqtisodiy forumining “Global Competitiveness Report” (2020)ida mamlakatlar raqobatbardoshligi investitsion muhit, infratuzilma sifati, texnologik rivojlanish va moliyaviy bozorlar samaradorligi bilan chambarchas bog'liqligi ta'kidlanadi [4]. UNCTAD'ning 2021-yilgi hisobotida esa pandemiya sharoitida global FDI keskin kamaygan bo'lsa-da, ayrim rivojlanayotgan davlatlar investitsion siyosatni liberallashtirish orqali investitsiya oqimini saqlab qolishga erishgani qayd etilgan [5].

Xalqaro Valyuta Jamg'armasi (IMF) tahlillariga ko'ra, makroiqtisodiy barqarorlik — inflyatsiya darajasi, davlat qarzi va valyuta barqarorligi — investitsion jozibadorlikning asosiy omillaridan biri hisoblanadi [6]. Porterning raqobat ustunligi nazariyasiga muvofiq esa mamlakatning investitsion jozibadorligi ichki raqobat muhiti va innovatsion salohiyatiga bog'liq bo'lib, biznes muhitini takomillashtirish orqali milliy iqtisodiyotning xalqaro pozitsiyasini mustahkamlash mumkin [7].

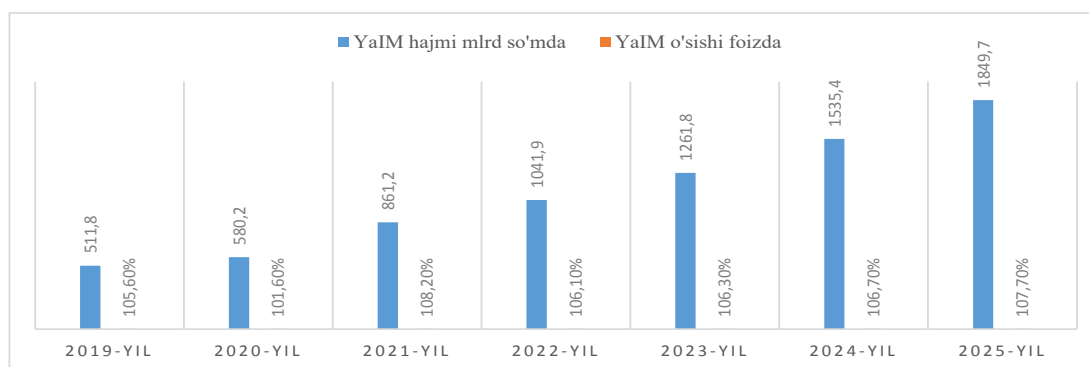
Mahalliy tadqiqotlarda ham bu masala keng yoritilgan. Xususan, S. Elmirzayev va A. Karimovlar investitsion jozibadorlikni oshirishda moliya bozorlari barqarorligi, bank tizimi samaradorligi va kapital bozorini rivojlantirish muhim ekanligini ta'kidlaydilar. Ularning fikricha, davlatning tartibga solish siyosati va investorlar uchun yaratilgan kafolatlar biznes rivojlanishida hal qiluvchi ahamiyatga ega [8][9].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

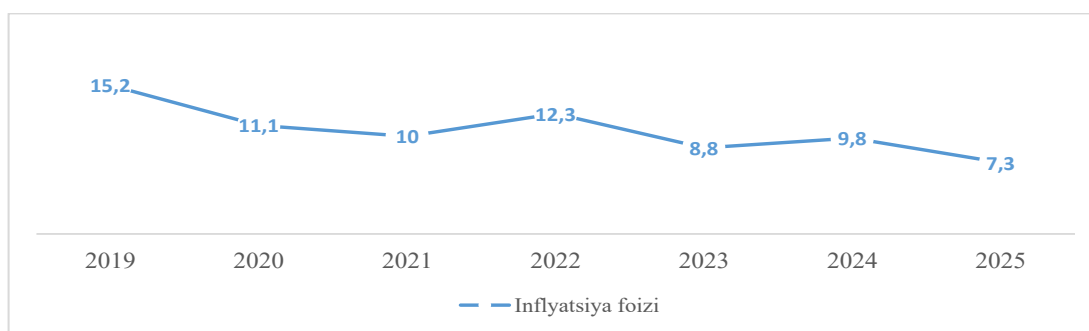
Tadqiqotda miqdoriy va sifat tahlili metodlaridan foydalanildi. Tahlil uchun asosiy ma'lumotlar O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki va Statistika agentligining 2019–2025-yillardagi statistik hisobotlaridan foydalanildi. Investitsion jozibadorlikni o'lchashda quyidagi indikatorlar tanlab olindi: YaIM o'sish sur'ati va dinamikasi, inflyatsiya darajasi, asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar hajmi va moliyalashtirish manbalari, tashqi savdo aylanmasi va eksport-import balanslari, sanoat salohiyati va xalqaro investitsiyaviy mavqe ko'rsatkichlari.

TAHLIL VA NATIJALAR

Investitsiyalar uchun qulay muhit shundan iboratki, sarmoyadorlar kutilgan daromadni xavfsiz va ishonchli tarzda foyda bilan qaytarib olish imkoniyatidir. Jozibadorlikni o'lchash uchun ko'pincha quyidagi indikatorlar qo'llaniladi: YaIM o'sish sur'ati – iqtisodiy o'sish sur'ati sarmoyalarni birinchi navbatda jalb qiluvchi omil hisoblanadi. Mamlakatimizda 2019-yilda YaIM 5,6 % ga o'sishi kuzatilgan, 2020-yilda global pandemiya sababli 1,6 % gagina ko'paygan, so'ngra 2021-yildan beri ketma-ket yuqori o'sish ko'rsatkichlari qayd etib kelinmoqda (1-rasm) [10].

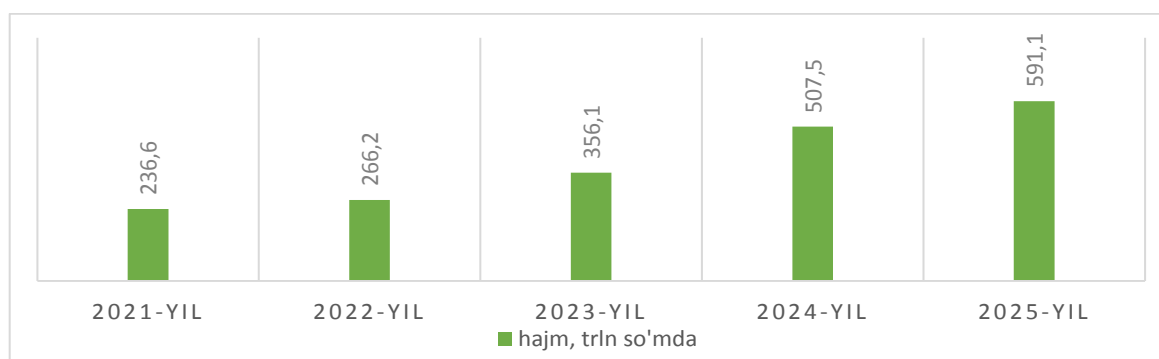
1-rasm. 2019-2025-yillarda O'zbekiston YaIM hajmi va o'sish sur'ati¹

Barqaror o'sish real daromad va bozor hajmini kengaytirib, sarmoyalarni jalb etishga yordam beradi. Mamlakatning investitsion jozibadorligini baholashda makroiqtisodiy ko'rsatkichlar alohida ahamiyat kasb etadi, chunki ular investorlar uchun iqtisodiyotning umumiy holati, barqarorligi va istiqbollarini aks ettiradi (2-rasm).

2-rasm. O'zbekistonda 2019-2025-yillardagi inflyatsiya dinamikasi²

O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan yuritiladigan inflyatsiya statistikasining 2019–2025-yillar kesimidagi ma'lumotlari inflyatsiya darajasi ushbu davrda bosqichma-bosqich o'zgarib borganini ko'rsatadi. 2019-yilda yillik inflyatsiya 15,2 foizni tashkil etib, nisbatan yuqori darajada bo'lgan. 2020-yildan boshlab inflyatsiya asta-sekin pasayish tendensiyasiga o'tib, 2021-yilda 10 foiz darajasiga tushgan. 2022-yilda tashqi iqtisodiy omillar ta'sirida inflyatsiya yana biroz oshib, 12,3 foizga yetgan bo'lsa-da, 2023-yilda qayta pasayib, 8,8 foizni tashkil etgan. 2024-yilda inflyatsiya darajasi 9,8 foiz atrofida shakllangan, 2025-yilda esa 7,3 foizga tushib, ushbu davr ichidagi eng past ko'rsatkich sifatida qayd etilgan.

Endi asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar dinamikasiga kelsak, mamlakatimizda asosiy kapitalga investitsiyalar hajmi yildan-yilga oshib borayotganligini kuzatishimiz mumkin (3-rasm).

3-rasm. 2021-2025-yillar davomida asosiy kapitalga investitsiyalar dinamikasi³ [11]

1 Manba: Muallif ishlanmasi.

2 Manba: Muallif ishlanmasi.

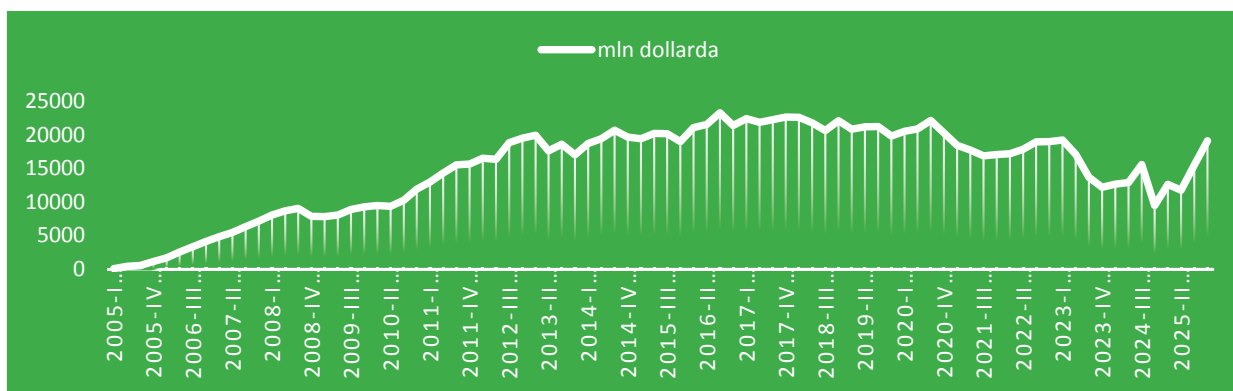
3 Manba: Muallif ishlanmasi.

saqlanib qolishi davlat endilikda asosiy investor rolidan qulay investitsion muhit yaratuvchi moderator roliga o'tganligini bildiradi. Davlat kafolati ostidagi xorijiy kreditlar ulushining atigi 5,5 foizni tashkil etishi esa tashqi qarz yukini kamaytirish va investitsiya loyihalarining mas'uliyatini xususiy sektor zimmasiga yuklash orqali iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash borasidagi strategik maqsadlarga muvofiq keladi. Xorijiy investitsiyalar va kafolatlanmagan xorijiy kreditlar segmentining jami hajmda 65,9 foiz bilan ustunlik qilishi investorlarning davlat kafolatisiz ham loyihalarining rentabelligiga va huquqiy himoyalanganligiga ishonch bildirayotganini anglatadi.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida tashqi savdo aylanmasi mamlakatning global bozorlardagi raqobatbardoshligini belgilaydigan asosiy o'lchovlardan biri hisoblanadi. So'nggi uch yillik statistik ma'lumotlarni tahlil qilar ekanmiz, mamlakatimizning xalqaro savdo maydonidagi ishtiroki izchil va tizimli ravishda kengayib borayotganini kuzatishimiz mumkin. Dastlab, umumiy savdo hajmi dinamikasiga e'tibor qaratsak, 2023-yil yakunlariga ko'ra respublikaning tashqi savdo aylanmasi 62 597,4 mln AQSh dollarini tashkil etgan edi. 2024-yilga kelib, bu ko'rsatkich 3,8 foizga o'sib, 65 934,0 mln AQSh dollariga yetdi. Ushbu bosqichma-bosqich o'sish 2025-yilda yillik 20,7 foiz bilan so'nggi yillardagi eng yuqori darajasiga, ya'ni 81 166,8 mln AQSh dollariga ko'tarildi. Ushbu umumiy o'sishning asosi mamlakat eksport salohiyatining o'sib borayotganligidir. Raqamlarga murojaat qilsak, 2023-yilda eksport hajmi 24 426,2 mln AQSh dollarini tashkil qilgan bo'lsa, 2024-yilda 11,5 foizlik o'sish qayd etilib, tushumlar 26 948,2 mln AQSh dollariga yetdi. 2025-yilda esa 24,0 foizga ortib, 33 812,3 mln AQSh dollarini tashkil etdi. O'z navbatida, tashqi savdoning ikkinchi muhim qismi bo'lgan import operatsiyalari dinamikasi esa 2023-yilda 38 141,2 mln AQSh dollarini tashkil etgan, 2024-yilga kelib atigi 0,8 foizga o'sib, 38 985,8 mln AQSh dollari miqdorida shakllandi.

O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan O'zbekiston Respublikasining xalqaro investitsiyaviy mavqeyi statistikasi yuritiladi. Ushbu statistikaga ko'ra, mamlakatimizning xalqaro investitsiyaviy mavqeyi holatini ko'rib chiqamiz (4-rasm).

4-rasm. O'zbekistonning 2005-2025-yillar oralig'idagi xalqaro investitsiyaviy mavqeyi⁵ [12]

Sof xalqaro investitsiyaviy mavqe mamlakatning tashqi aktivlari va majburiyatlari o'rtasidagi farqni ifodalaydi hamda O'zbekistonning tashqi moliyaviy holatini baholashda asosiy ko'rsatkich hisoblanadi. Jadvalga ko'ra, ushbu ko'rsatkich 2005-yil I chorakda 79,09 mln. dollarni tashkil etgan. Keyingi choraklarda u izchil o'sib, 2005-yil IV chorakda 1 144,85 mln. dollar, 2006-yil I chorakda 1 670,34 mln. dollar, 2006-yil IV chorakda 4 104,61 mln. dollar, 2007-yil I chorakda esa 4 832,27 mln. dollarga yetgan. Demak, dastlabki yillarning o'zidayoq O'zbekistonning tashqi moliyaviy pozitsiyasi sezilarli ravishda yaxshilangan. Keyingi davrda ham sof xalqaro investitsiyaviy mavqe asosan o'suvchi trendni namoyon qilgan. Masalan, 2010-yil IV chorakda u 11 882,24 mln. dollar, 2011-yil IV chorakda 15 654,70 mln. dollar, 2012-yil IV chorakda 19 500,48 mln. dollar, 2014-yil III chorakda 20 675,77 mln. dollarni tashkil etgan. Jadvaldagi eng yuqori nuqta 2016-yil III chorakka to'g'ri keladi va bu davrda ko'rsatkich 23 274,69 mln. dollarga yetgan. Shundan keyin ayrim pasayishlar kuzatilgan bo'lsa-da, ko'rsatkich uzoq muddat davomida yuqori darajada saqlanib qolgan. 2020-yilga kelib sof xalqaro investitsiyaviy mavqe yuqori bo'lib, 2020-yil I chorakda 19 792,80 mln. dollar, II chorakda 20 509,15 mln. dollar, III chorakda 20 879,72 mln. dollar, IV chorakda esa 22 138,73 mln. dollarni tashkil etgan. 2021–2022-yillarda esa ma'lum pasayishlar kuzatilgan. 2021-yil IV chorakda ko'rsatkich 16 850,72 mln. dollar, 2022-yil IV chorakda 18 987,12 mln. dollar bo'lgan. 2023-yilda pasayish chuqurlashib, I chorakda 19 223,65 mln. dollar bo'lgan ko'rsatkich yil oxiriga kelib 12 173,51 mln. dollargacha tushib ketgan. 2024-yilda ijobiy ko'tarilish kuzatildi: I chorakda 12 653,15 mln. dollar, II chorakda 12 897,08 mln.

5 Manba: Muallif ishlanmasi.

dollar, III chorakda 15 565,50 mln. dollar, IV chorakda esa 9 469,10 mln. dollar qayd etilgan. 2025-yilda esa yana tiklanish kuzatiladi va yil yakunida sof xalqaro investitsiyaviy mavqe 19 105,60 mln. dollarga yetadi. Mazkur ko'rsatkichning ijobiy bo'lib qolayotgani shuni anglatadiki, O'zbekistonning tashqi aktivlari uning tashqi majburiyatlaridan yuqori bo'lib kelmoqda. Bu esa mamlakatning xalqaro investitsiyaviy mavqeyi ijobiy ekanini ko'rsatadi.

Investitsiyaviy mavqeni to'liqroq tushunish uchun aktivlar hajmiga ham e'tibor qaratish zarur. Jadvalga ko'ra, 2005-yil I chorakda O'zbekistonning tashqi aktivlari 6 928,05 mln. dollar bo'lgan. Bu ko'rsatkich 2007-yil I chorakka kelib 10 879,64 mln. dollar, 2010-yil IV chorakda 29 033,79 mln. dollar, 2015-yil IV chorakda 59 645,83 mln. dollar, 2020-yil IV chorakda 61 534,61 mln. dollar, 2023-yil IV chorakda 84 883,52 mln. dollarga yetgan. 2024-yilda aktivlar hajmi yanada oshib, IV chorakda 96 409,59 mln. dollarni tashkil etgan bo'lsa, 2025-yilda bu o'sish davom etib, IV chorakda 128 407,03 mln. dollarga chiqqan. Demak, butun kuzatilayotgan davr davomida tashqi aktivlar hajmi katta sur'atlarda oshib borganligini ko'rishimiz mumkin. Biroq aktivlar bilan birga majburiyatlar ham oshib borganini qayd etish lozim. Jadvalga ko'ra, majburiyatlar 2005-yil I chorakda 6 848,96 mln. dollar bo'lgan bo'lsa, 2010-yil IV chorakda 17 151,55 mln. dollar, 2015-yil IV chorakda 38 600,54 mln. dollar, 2020-yil IV chorakda 41 255,22 mln. dollar, 2023-yil IV chorakda 72 710,01 mln. dollar, 2024-yil IV chorakda 86 940,49 mln. dollar, 2025-yil IV chorakda esa 109 301,43 mln. dollarga yetgan. Bu holat shuni anglatadiki, O'zbekistonning xalqaro iqtisodiy aloqalari kengaygani sari uning tashqi majburiyatlari ham ortgan. Ammo butun davr mobaynida aktivlar majburiyatlardan yuqori bo'lib qolgan va aynan shu narsa sof xalqaro investitsiyaviy mavqeni musbat darajada saqlab turgan. Jadvaldagi yana bir muhim ko'rsatkich — to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalardir. Aktivlar tarkibida to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar 2005-yil I chorakda 130,24 mln. dollarni tashkil etgan. 2023-yil III chorakda 208,23 mln. dollar, 2024-yil IV chorakda 243,79 mln. dollar, 2025-yil IV chorakda esa 408,82 mln. dollarga yetgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

2019–2025-yillar davomida O'zbekiston iqtisodiyotining investitsion jozibadorligi bo'yicha o'tkazilgan tahlillar natijasida mamlakatda makroiqtisodiy barqarorlik va investitsiya muhiti sezilarli darajada yaxshilanganligini xulosa qilish mumkin. Xususan, inflyatsiya darajasining 2019-yildagi 15,2 foizdan 2025-yilga kelib ushbu davr ichidagi eng past ko'rsatkich — 7,3 foizgacha pasayishi investorlar uchun barqaror zamin yaratdi. Investitsiya oqimlari tarkibida jiddiy transformatsiya yuz berib, umumiy investitsiyalar hajmida markazlashmagan manbalarning ulushi 89,4 foizni tashkil etishi davlatning iqtisodiyotdagi bevosita ishtiroki qisqarganini tasdiqlaydi. Bunda respublika budjeti mablag'larining ulushi atigi 4,7 foiz darajasida saqlanib qolishi davlatning asosiy investordan qulay muhit yaratuvchi moderator roliga o'tganligidan dalolat beradi. Xorijiy investitsiyalar va kafolatlanmagan kreditlar segmentining jami hajmda 65,9 foiz bilan ustunlik qilishi investorlarning davlat kafolatisiz ham loyihalarga ishonch bildirayotganini ko'rsatadi. Shu bilan birga, 2025-yil yakunida sof xalqaro investitsiyaviy mavqening 19 105,60 million dollarga yetib, tashqi aktivlarning majburiyatlardan doimiy ravishda yuqori bo'lib kelayotgani mamlakatning xalqaro moliyaviy barqarorligini ta'minlamoqda.

Ishlab chiqarish sanoatida yuqori texnologiyali tarmoqlar ulushining 1,1 foizni tashkil etishi hamda o'rta-quyi texnologiyali ishlab chiqarishlarning 39,3 foiz bilan salmoqli o'rin egallashi texnologik modernizatsiya jarayonlarida yangi imkoniyatlar mavjudligini ko'rsatib, investitsiya oqimini yanada oshirish uchun istiqbolli sharoitlarni shakllantirmoqda. Ushbu imkoniyatlardan samarali foydalanish va investitsion jozibadorlikni yanada oshirish maqsadida sarmoyalarni asosan yuqori texnologiyali loyihalar hamda innovatsion tarmoqlarga yo'naltirish mexanizmlarini joriy etish zarur. Shuningdek, sanoat tarmoqlarida xomashyo va past texnologiyali mahsulotlar ishlab chiqarish bilan bir qatorda, yuqori qo'shimcha qiymat yaratuvchi sohalar uchun xorijiy texnologiyalarni olib kiruvchi investorlarni qulay shart-sharoitlar bilan rag'batlantirish tavsiya etiladi. Tashqi qarz majburiyatlarining ortib borayotganini hisobga olgan holda, xususiy sektor zimmasiga mas'uliyatni yuklash orqali davlat kafolatisiz kiritilayotgan kapital jalb qilinishini yanada qo'llab-quvvatlash va investitsiya mablag'larini doimiy rentabel loyihalarga yo'naltirish maqsadga muvofiqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Dunning J. H. The eclectic paradigm of international production //The nature of the transnational firm. – 1991. – T. 121.
2. <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2023>
3. World Bank. Doing Business 2020. – Washington D.C.: World Bank, 2020. – P. 1–190.
4. World Economic Forum. Global Competitiveness Report 2020. – Geneva: WEF, 2020. – P. 1–200.

5. UNCTAD. World Investment Report 2021. – Geneva: United Nations, 2021. – P. 1–250.
6. IMF. World Economic Outlook. – Washington D.C.: IMF, 2019. – P. 1–180.
7. Porter M. The Competitive Advantage of Nations. – New York: Free Press, 1990. – P. 1–150.
8. Elmirzayev S. THE DEVELOPMENT OF THE STOCK MARKET IS THE FACTOR OF ECONOMIC GROWTH //International Finance and Accounting. – 2019. – T. 2019. – №. 5. – C. 9.
9. Karimov A. O'zbekiston fond bozorida investorlarning pul mablag'larini jalb qilish mexanizmlaridan foydalanish //YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT. – 2023. – T. 1. – №. 8.
10. Davlat statistika qo'mitasi Yalpi ichki mahsulotni ishlab chiqarish. Press-reliz 2025.
11. Davlat statistika qo'mitasi Yalpi ichki mahsulotni ishlab chiqarish. Press-reliz 2025.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 7/2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>